

Als ik in deze tijd van het jaar 's avonds langs verlichte portieken schuifel, spreken mensen mij vaak aan. Meestal vragen ze: "Wat zoekt u?". Als ik dan eerlijk antwoord: "Ik zoek sprinkhanen", dan kijken ze me aan met een blik alsof het slecht gesteld is met mijn geestelijke vermogens. Meestal word ik daarna meteen de stad uit gestuurd, omdat die beestjes daar in de bermen blijken voor te komen.

Stadsnatuur

Sprinkhanen naast de deur

Toch is het ook niet helemaal vreemd van die stadse bewoners dat ze bij het woord sprinkhaan juist aan wilde natuurlijke bermen en graslanden denken. Daar zag je ze natuurlijk ook het meest. Ik ben ook pas vijf jaar geleden bekeerd tot het nachtelijk onderzoek naar sprinkhanen in de stad. Het is geen expeditie naar de bekendere bruine sprinkhanen, maar het gaat om de

anderhalve centimeter, maar zij oogt toch een stuk groter door die acht millimeter lange legboor. Met dat lichtgekromde ahangsel legt ze in het najaar eitjes. Bij zowel de mannetjes als de vrouwtjes ontbreken de vleugels, maar springen kunnen ze prima.

Toen ik in oktober 2004 toevallig een zuidelijke sprinkhaan in Tilburg tegenkwam, was

door ons werelddeel. Er zijn zuidelijke boomsprinkhanen betrapt bij het meeliften onder of in een auto. Vrijwel alle auto's staan in het stedelijk gebied, dus je een eindje mee laten nemen naar een ander stuk stad is zo geregeld. De afgelopen jaren was het gemiddeld ook wat warmer in Nederland, wat deze warmteminnaar nog geholpen zal hebben.

De meeste zuidelijke boomsprinkhanen in Nederland zijn tot nu toe vooral gezien bij flats waar parkjes met loofbomen in de buurt zijn. De eerste keer dat ik de dieren zag, was bij de flat aan de Cobbenhagenlaan in Tilburg. En inderdaad daar grenzen een park en flats aan elkaar.

Al snel bleek dat ze al op ontzettend veel plekken zaten. Tijdens een speurtocht langs verlichte ingangen bij flats in Tilburg-Noord bleek dat ze overal te vinden waren; op een flat aan de Sweelincklaan zaten zelfs elf exemplaren. Een beetje dorp of stad heeft zijn zuidelijke boomsprinkhaan. Na een paar nachten struinen, vond ik ze met gemak in onder andere Den Bosch, Bostel, Vught, Breda, Waalwijk, Oisterwijk, Dongen en Drunen.

Dat de zuidelijke boomsprinkhaan de stad ook al heeft verlaten, blijkt uit onderzoek in het natuurontwikkelingsgebied de Kaaistoep, dat ligt langs de A58 (Tilburg-Breda). Daar werden in 2008 in een bieval zelfs 38 exemplaren gevangen.

Dat pas zo recent ontdekt werd dat deze nieuwe soort in de stad zo algemeen is, komt omdat veel 'echte' natuurliefhebbers juist de stad uittrekken om dieren te zien. Ook verwacht je in het najaar en bij verlichte ramen geen bijzondere dieren. Maar doe uw voordeur snel open, misschien zit er bij het verlichte raam een lichtgroene vleugelloze sprinkhaan. Geniet er extra van. Ze tsjirpen namelijk niet. Daarnaast knabbelzen ze niet aan uw planten, maar gaan als rovers op zoek naar zachte insecten, zoals bladluizen en insectenlarven.

Waarschijnlijk maakt u vanavond, voordat u rustig in slaap valt, eerst nog een ommetje langs fraai verlichte portieken.

Rob Vereijken is lid van de KNNV-afdeling Tilburg.

Dit artikel is eerder verschenen in de maandelijkse rubriek Stadsnatuur van het Platform Stadsnatuur Tilburg.

Zuidelijke boomsprinkhaan. FOTO: ROB VEREIJKEN

zuidelijke boomsprinkhaan. Deze prachtige mooi lichtgroene dieren zijn nu volop te vinden bij verlichte halletjes in flats, onder balustrades en misschien ook gewoon bij u thuis naast de verlichte voordeur. Ze hebben hele lange dunne sprieten. Dat is het kenmerk van de groep van de sabelsprinkhanen, waartoe ze behoren. Die sabel hebben alleen de vrouwtjes. Dat is de legboor die aan het uiteinde van het achterlijf zit. Het lijf van het vrouwtje is bijna

niet bekend dat die beestjes in Midden-Brabant leefden. In 1993 zijn bij Vlaardingen ook pas de eerste exemplaren in Nederland gevonden.

Oorspronkelijk leefde het dier in het Middellandse Zeegebied. Vanuit die zuidelijke streken is de laatste jaren ook Frankrijk, Duitsland en België veroverd. Hoe kan nu toch een dier dat niet eens vliegen kan, zich in zo'n razend tempo over Europa verspreiden? Auto's verspreiden zich ook supersnel